

Idéburet offentligt partnerskap

- Verksamhet för ensamkommande barn och ungdomar som helt eller delvis står, eller riskerar att hamna, utanför samhällets insatser.

1. Bakgrund

1.1 Barn och ungdomar på flykt

Till följd av krig, förföljelse, fattigdom, naturkatastrofer och våld tvingas människor att fly från sina hemländer varje dag. FN uppskattar att cirka 68,5 miljoner människor i dagsläget befinner sig på flykt världen över vilket är den högsta siffran sedan andra världskriget. Av dessa 68,5 miljoner människor på flykt är cirka hälften barn och ungdomar.¹

De senaste åren har ett stort antal ensamkommande barn och ungdomar sökt sig till Sverige, under perioden 2015-2017 sökte cirka 39 000 ensamkommande asyl i landet. Under 2018 sökte 944 ensamkommande asyl i Sverige. Under åren 2014-2015 anvisades 2 387 ensamkommande till Stockholms stad. Under år 2018 var motsvarande siffra 85 ensamkommande. Många av dessa har återförenats med sina familjer men än idag finns det många ensamkommande som är i behov av stöd och hjälp från svenska myndigheter.

1.2 Ensamkommande barn och ungdomar som avviker

Av de ensamkommande barn och unga som inte beviljas asyl i Sverige finns det en liten grupp som fortsatt vistas i landet men som inte har kontakt med myndigheter. Det finns ingen exakt statistik över hur många ensamkommande som avviker eller försvinner från Stockholms stad. Migrationsverket för statistik över hur många ensamkommande barn och unga som avviker i hela landet. Under perioden 1 januari 2010 – 31 december 2015, har 1 898 ensamkommande barn och ungdomar registrerats som avvika

¹ <https://www.migrationsinfo.se/migration/varlden/flyktingar-i-varlden/>

vilket utgör 3,5 procent av det totala antalet som har registrerats hos Migrationsverket.²

1.3 Socialnämndens uppdrag enligt budget 2019

I Stockholms stad budget för år 2019 har socialnämnden getts i uppdrag att fortsatt stärka sitt samarbete med organisationer och föreningar som driver projekt och verksamheter som riktar sig mot barn och ungdomar, nyanlända, ensamkommande barn och ungdomar, papperslösa samt personer med osäkra boendeförhållanden. Med anledning av detta förlängs partnerskapet.

Ett idéburet offentligt partnerskap mellan socialnämnden (IOP, härnäst partnerskapet) och idéburna organisationer bidrar till att förhindra att ensamkommande avviker och/eller länkar hen tillbaka in i välfärdssamhället.

2. Idéburet offentligt partnerskap

2.1 Partnerskapets aktörer

Detta partnerskap är upprättat mellan:

Offentlig sektor: Stockholms stad, Socialförvaltningen, genom enheter inom socialtjänstavdelningen och administrativa avdelningen.

Idéburen sektor: Organisationer som är icke vinstdrivande, politiskt obundna och arbetar utifrån alla människors lika värde. Deras arbete utgör såväl ett mervärde för de människor de möter, som ett komplement till stadens ordinarie verksamheter genom en form som det offentliga inte kan erbjuda.

Idéburen sektor genom:

- Barnrättsbyrån, organisationsnummer 802490-6771,
- Rädda Barnen, organisationsnummer 802002-8638,
- Svenska Röda Korset, organisationsnummer 802002-8711,
- Stockholms stadsmission, organisationsnummer 802003-1954.

2.8 Partnerskapets form och utgångspunkt

Parterna ska utgå från politiska beslut som:

- Kommunfullmäktiges budget samt mål och inriktningsdokument.

² Länsstyrelsens rapport, Ensamkommande barn som avviker – nulägesanalys, s. 14.

- Lagstiftningar som berör målgruppen.

Partnerskapet reglerar mål, syfte och värdegrund för arbetet med målgruppen. Till detta övergripande partnerskap knyts specifika åtaganden formulerade i bilagor för varje idéburen organisation och för socialnämndens specifika verksamheter. Åtagandena kan vid behov och över tid förändras, bytas ut eller helt utgå utan att partnerskapet behöver omförhandlas. Det gäller under förutsättning att partnerskapets mål, syfte och värdegrund för arbetet med målgruppen inte förändras. Bakgrund och beslut om förändrade åtaganden ska registreras och förvaras tillsammans med huvudavtalet.

I bilagorna beskrivs de specifika åtagandena, dess innehåll, upplägg, tidsperiod samt ekonomiska förutsättningar. Bilagorna utgör en del av partnerskapet.

2.2 Syfte och mål

Syftet med partnerskapet är att förbättra målgruppens³ livssituation i Stockholms stad och arbeta för att förbättra barnet eller ungdomens livssituation i staden tills barnet eller ungdomen erhåller uppehållstillstånd eller återvänder till ursprungslandet.

Vidare är syftet att stärka samverkan för att skapa en trygg länkning mellan idéburna organisationer och myndigheter för målgruppen.

Med utgångspunkt i socialtjänstlagen och kommunallagens vistelsebegrepp är målet med partnerskapet att:

- lindra nöd,
- främja psykisk och fysisk hälsa och
- få barn och ungdomar att stanna inom, eller återvända till, välfärdssystemet igen för att nå långsiktiga lösningar.

2.3 Målgrupp

Målgruppen är ensamkommande barn och ungdomar till och med 20 år som helt eller delvis står, eller riskerar att hamna, utanför samhällets insatser. De befinner sig i asylprocessen, har fått avslag på sin asylansökan eller också har de inte haft kontakt med svenska myndigheter.

³ Definition: I det övergripande partnerskapet och i bilagorna används orden ”unga, ungdom, ungdomar eller ungdomarna” och med det menas målgruppen.

2.4 Grund

Partnerskapet grundas i ett samarbete mellan idéburna organisationer och Stockholms stads Socialförvaltning, genom verksamheter som idag kommer i kontakt med ensamkommande på olika sätt, dessa kallas parter.

Partnerskapet ska bidra till att skapa ett förtroende mellan den ensamkommande och parterna genom ett målgruppsanpassat arbete som ska vara proaktivt, samordnat och länkande.

Organisationer som socialförvaltningen samarbetar med i IOP-samverkan ska:

- Ta ställning och verka för demokratin som samhällssystem, jämställdhet, mångfald och alla människors lika värde.
- Ta avstånd från våldsbejakande uttryck och åsikter.
- Inte samverka med, eller anlita, organisationer eller personer som uttrycker åsikter i strid med ovanstående två punkter.
- Verka för likabehandling och aktivt motverka all form av diskriminering, mobbning, kränkande behandling och kriminell verksamhet.
- Ha en demokratisk struktur där medlemmarna får komma till tals.
- Erbjuda brukare och deltagare möjlighet till inflytande över, och att lämna synpunkter på, verksamheten.
- Ha upprättat stadgar och vara icke vinstdrivande.
- Ha en ordnad ekonomi och inte befinna sig på obestånd.
- Ha ett bankgiro eller plusgiro registrerat i föreningens namn.
- Följa lagar och föreskrifter.
- Ha rutiner för att undvika jäv vid beslutsfattande.
Föreningen ska följa bestämmelserna om jäv i lag (2018:672) om ekonomiska föreningar.

2.5 Värdegrund

Partnerskapet ska grundas på ömsesidig respekt inför parternas olika förutsättningar, öppenhet och dialog som karaktäriseras av tillit, lyhördhet och förståelse. Vidare bygger partnerskapet på varsam hantering av de offentliga medel som möjliggör partnerskapet.

Parterna behöver ha en samsyn kring arbetsmetoder och förhållningssätt. Den gemensamma värdegrunden tar sig uttryck i bemötandet av varje barn eller ungdom och är en förutsättning för att lyckas med målet för partnerskapet.

Den gemensamma värdegrunden för partnerskapet grundas i:

1. FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna, som fastslår människors lika värde och lika rättigheter.
2. FN:s konvention om barns rättigheter (barnkonventionen), som fastslår att exempelvis flyktingbarn har rätt till skydd och hjälp samt varje barns rätt till lek, vila och fritid.
3. Stockholm stads vision till år 2040. Här fastslås att Stockholm ska vara en stad som håller samman, klimatsmart, ekonomiskt hållbar, demokratisk hållbar och en stad för alla.

2.6 Barnets och ungdomens delaktighet

Inom partnerskapet ska barnets delaktighet säkerställas i enlighet med artikel 12 i FN:s deklaration om barns rättigheter (barnkonventionen).⁴ Artikel 12 i barnkonventionen utgör en av fyra grundprinciper vid tolkning och för vägledning när barns rättigheter ska beaktas samt respekteras.

Genom ett rättighetsbaserat förhållningssätt, utvecklas åtagandena utifrån barnets och ungdomens behov, i enlighet med FN:s deklaration om mänskliga rättigheter.

Förhållningssättet innebär:

- Att barnets bästa ska komma i främsta rummet vid alla beslut som rör barn.
- Att varje barn och ungdom ska ges möjlighet till ett meningsfullt deltagande i verksamheterna.
- Icke-diskriminering och respekt, ingen ska diskrimineras på grund av etnicitet, hudfärg, kön, språk, religion, politisk eller annan uppfattning, nationellt eller socialt ursprung, sexuell läggning, egendom, börd eller ställning i övrigt.
- Rättighetsinformation, ungdomarna ska få kunskap om hur de kan hävda sina rättigheter.

2.7 Uppdateringar i partnerskapet med anledning av ny partnerskapsperiod

Följande korrigeringar av partnerskapet under den kommande partnerskapsperioden har skett:

⁴ Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter, antogs av FN:s generalförsamling den 20 november 1989 och ratificerades av Sverige år 1990.

- Rädda barnen har justerat sitt åtagande i partnerskapet för att bättre kunna anpassa insatser efter målgruppens behov. Det innebär bland annat att mötesplatsen TC-gården kommer att tillgängliggöras för målgruppen där det kommer att arbetas med psykosocialt stöd främst genom gruppverksamhet, läs mer i Rädda barnens bilaga.
- Svenska Röda Korset har justerat sitt åtagande i partnerskapet för att bättre kunna anpassa insatser efter målgruppens behov. Det innebär bland annat att stöd och råd i migrationsprocessen, sjukvårdsrådgivning och efterforskning av anhöriga kommer att erbjudas i större utsträckning, läs mer i Svenska Röda Korsets bilaga.

2.9 Metod

Med metod avses hur parterna inom partnerskapet ska verka för att uppnå syfte och mål i partnerskapet. Verksamheterna följer riktlinjer och rutiner framtagna inom partnerskapet, såsom flödesbeskrivningar med mera.

2.11 Informationsspridning

Vid eventuella uttalanden ska det tydligt framgå att det är den enskilda organisationen som uttalar sig.

2.12 Jämställdhetsperspektiv

Partnerskapet riktar sig till barn och ungdomar oavsett kön. Verksamheterna anpassas utifrån varje ungdoms unika situation och behov så långt det är möjligt, oavsett kön. Exempelvis kan samtalsforum fördelade på kön komma att bli aktuellt.

Merparten av de ensamkommande barnen och ungdomarna som sökt asyl i Sverige är pojkar. Andelen asylsökande ensamkommande flickor har dock ökat från cirka 16 procent år 2012 till cirka 25 procent år 2018. Bland barnen under 13 år var 33 procent flickor år 2017.

En kartläggning på nationell nivå visar att andelen ensamkommande flickor som avvek var lägre än motsvarande andel ensamkommande pojkar.⁵

⁵<https://www.lansstyrelsen.se/download/18.691fcf616219e10e9364b8/1526068459518/pa-flykt-och-f%C3%B6rsvunnen-sammanstallning-av-atgardsforslag.pdf>

Partnerskapets samlade erfarenhet hittills är att det är svårare att nå flickor i målgruppen. Drygt tio procent av de barn och ungdomar som har nåtts av parternas verksamheter har hittills varit flickor. Parterna kommer att försöka nå flickorna med information på olika sätt. Ett sätt är genom filmer riktade till flickor, tänkta att spridas i sociala medier. Ett annat sätt är att via olika nätverk, verksamheter och organisationer sprida information i stadens ytterområden.

3. Struktur för partnerskapet

Parternas åtaganden kompletterar varandra och uppfyller olika behov hos målgruppen. God samverkan krävs för att nå syfte och åtaganden i partnerskapet. Med god samverkan menas kontinuerlig information och kommunikation mellan parterna samt att arbeta för ett gemensamt mål.

Varje part ansvarar för att utse representanter med mandat att fatta beslut till styrgrupp och samverkansgrupp. De idéburna organisationerna utser varsin representant och Stockholms stads socialförvaltning utser högst tre representanter i respektive forum.

Om en ny idéburen organisation träder in i partnerskapet ska den nya idéburna organisationen acceptera samtliga villkor som gäller i partnerskapet.

3.1 Styrgrupp

Styrgruppen beslutar om strategiska frågor för partnerskapet, såsom förändringar i partnerskapets inriktning, mål, omfattning och andra frågor av väsentlig betydelse. Styrgruppen utgörs av de ansvariga företrädarna för partnerskapet samt representanter från socialförvaltningen. Parterna representeras företrädesvis genom chefer med mandat från den egna organisationen att fatta beslut i frågor som gäller partnerskapet.

- Styrgruppen ansvarar för att det gemensamma målet och att syftet med partnerskapet följs.
- Ordförandeskapet är roterande och vem som blir ordförande och för hur lång tid bestäms vid första styrgruppsmötet. Ordförande ansvarar för kallelse och dokumentation.
- Vad samverkansgruppens verksamhetsrapportering ska bestå av och vilka omständigheter som ska följas upp och statistikföras beslutas vid styrgruppens första möte.
- Styrgruppen ska, i början av partnerskapet, ha möte minst varannan månad för att diskutera hur arbetet med

partnerskapet går och ta upp eventuella svårigheter samt vid behov mötas oftare. Därefter väljer styrgruppen om möten ska hållas med annat intervall.

- Styrgruppen förhandlar om förändringar av partnerskapet.
- Styrgruppen fattar beslut om partnerskapet ska utökas eller minskas med nya idéburna organisationer.
- Styrgruppen ansvarar för att förändra inriktning/direktiv till samverkansgruppen om skäl till det framkommer.
- Styrgruppen ska informera alla parter om eventuella förändringar och beslut som fattas.
- Styrgruppen tillämpar majoritetsbeslut och varje representant har en röst.

3.2 Samverkansgrupp

Samverkansgruppens syfte är att möjliggöra ett gemensamt erfarenhetsutbyte och sammanställa information om partnerskapets åtaganden.

Samverkansgruppen har beslutsmandat för de operativa frågorna inom partnerskapet utifrån den inriktning och de mål styrgruppen har valt. Gruppen utgörs av representanter för partnerskapet inom de specifika åtagandena samt representanter från socialförvaltningen. Parterna representeras företrädesvis genom sina verksamhetsansvariga. Socialförvaltningen representeras av ansvarig enhetschef eller motsvarande.

- Samverkansgruppen ska mötas regelbundet med lämpligt intervall och utsedd part i samverkansgruppen ansvarar för gruppens dokumentation. Ansvaret roteras inom samverkansgruppen.
- Samverkansgruppen upprättar vid behov förtydligande rutiner och arbetsflödesbeskrivningar kring de gemensamma åtagandena.
- Samverkansgruppen ansvarar för att det sker en gemensam kunskapsinhämtning.
- Samverkansgruppen representanter ska säkerställa att åtagandena utförs enligt överenskommelsen i partnerskapet.
- Samverkansgruppen representanter ska lösa eventuellt uppkomna problem av praktisk natur i verksamheterna.
- Samverkansgruppen ska löpande informera styrgruppen om händelser och eventuella förändringar i verksamheterna till styrgruppen och vid behov lyfta frågor till styrgruppen för beslut.

- Samverkansgruppen lämnar vid två tillfällen per 12-månadersperiod en skriftlig rapport till styrgruppen om partnerskapets läge och utveckling utifrån inlämnade verksamhetsrapporter.
- Samverkansgruppen tillämpar majoritetsbeslut och varje representant har en röst.

4. Uppföljning

Avsikten med uppföljning är att säkra att syftet och målen med partnerskapet uppnås. Syftet med uppföljningen är även att säkra att offentliga medel använts till det som är beslutat. Uppföljningen ska ske med utgångspunkt i de mål som gäller för partnerskapet, samt i sammanställningen över förvaltningens tillförda medel i respektive organisations bilaga.

4.1 Årlig sammanställning

Samverkansgruppen ska årligen göra en sammanställning av de verksamhetsrapporter som upprättats under året.

Sammanställningen ska beskriva varje verksamhet och utgör även underlag för ekonomisk uppföljning samt granskning.

Granskningen är kopplad till varje separat bilaga och uppföljning sker av socialförvaltningen. Rapporten lämnas av socialförvaltningen till socialnämnden i samband med verksamhetsberättelsen.

För att följa upp att partnerskapets mål och syfte uppfylls kommer bland annat följande ses över och redogöras för i den årliga sammanställningen:

- I vilken utsträckning partnerskapet bidrar till att lindra nöd för målgruppen.
- I vilken utsträckning partnerskapet bidrar till att främja psykisk och fysisk hälsa för målgruppen.
- I vilken utsträckning partnerskapet bidrar till att få barn och ungdomar att stanna inom, eller återvända till, välfärdssystemet igen för att nå långsiktiga lösningar.
- I vilken utsträckning partnerskapet bidrar till att förbättra målgruppens livssituation i Stockholms stad.

4.2 Synpunkter och klagomål

Rutiner för synpunkts- och klagomålshantering ska finnas i varje verksamhet och information avseende detta ska lämnas till ungdomen. En sammanställning av inkomna synpunkter och klagomål ska ingå i den årliga sammanställningen.

5. Kommersiella villkor

5.1 Period för partnerskapet

Partnerskapet gäller från den 1 september 2019 till och med den 31 augusti 2020, förutsatt att medel för partnerskapet finns och att förutsättningarna för ett partnerskap i övrigt kvarstår.

Partnerskapet kan förlängas med ett år i taget dock längst till den 31 augusti 2021, om det inte innan den 31 maj 2021 har sagts upp.

Vid eventuell förlängning ska parterna skriftligen komma överens om förlängning senast tre månader före avtalstidens utgång.

5.2 Sekretess, tystnadsplikt och orosanmälan

Uppgifter om den enskilde ska hanteras i enlighet med offentlighets- och sekretesslagen samt dataskyddsförordningen. Anmälningsplikt föreligger vid oro för att barn far illa enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen. Dokumentation om den enskilde ska endast vara av relevant betydelse samt hanteras och bevaras säkert.

5.3 Ändringar och tillägg

Ändringar och tillägg till partnerskapet inklusive bilagor ska vara skriftliga och undertecknade av behöriga parter för att vara giltiga.

5.4 Informationsskyldighet

Part är skyldig att, vid förändrade omständigheter som påverkar uppfyllande av åtagande, meddela det omgående till styrgruppen.

Om någon av parterna inte uppfyller villkoren för partnerskapet eller brister i sina åtaganden, eller om det råder väsentligt förändrade omständigheter ska styrgruppen föra en dialog om partnerskapet kan fortsätta.

5.5 Ersättning

Ersättning till vardera part framgår av bilagorna. Om en förening inte utför verksamhet eller i övrigt inte lever upp till krav i överenskommelsen kan socialförvaltningen stoppa utbetalningar och kräva tillbaka redan utbetalda medel. Återbetalning kan bli aktuellt om socialförvaltningen, efter skriftväxling med part, finner att övervägande del av parts åtaganden inte uppfyllts under överenskommen tid.

5.6 Brister

Om någon av aktörerna inte uppfyller villkoren för partnerskapet eller visar väsentliga brister i sina åtaganden ska dialog föras i

styrgruppen. I dessa fall kan styrgruppen besluta att aktör ska komma in med en plan för hur uppkomna brister i åtaganden och/eller uppfyllande av villkor ska åtgärdas. Om aktör, efter åtgärdsplan, fortfarande inte uppfyller villkoren eller inte har kommit till rätta med bristerna kan styrgruppen besluta att säga upp aktören från partnerskapet.

5.7 Uppsägning

Part har rätt att säga upp sitt åtagande i partnerskapet.

Uppsägningstiden är fyra månader från det att någon part skriftligen sagt upp partnerskapet till styrgruppen.

Vid uppsägning kan part komma att bli återbetalningsskyldig för delar eller hela summan som socialförvaltningen har betalat ut inom ramen för detta partnerskap.

5.8 Hävning

Socialförvaltningen kan häva partnerskapet med enskild förening om en denne inte fullföljer sina åtaganden. Innan hävning görs ska bristande part ges möjlighet till rättelse. Om rättelse inte sker inom skälig tid kan part uteslutas från partnerskapet.

Vid händelse av att avtalet hävs kan den part som brustit i åtagande bli återbetalningsskyldig för delar eller hela summan som socialförvaltningen har betalat ut inom ramen för detta partnerskap.

5.9 Omförhandling

Samtliga parter kan påkalla omförhandling av bestämmelse i det övergripande partnerskapet. Om betydande avvikelser från åtagandena och budget sker ska parterna, innan ändringar genomförs, föra en dialog i styrgruppen för beslut om eventuella ändringar.

5.10 Tvist

Om tvist uppstår ska dessa i första hand lösas genom dialog mellan parterna. Det är styrgruppen som ansvarar för att dialog och omförhandling sker om part begär det eller om det annars är påkallat.

5.11 Bilagor

Bilagorna till huvudavtalet med diarienummer 2.11.6-167/2019 innehåller närmare beskrivningar om respektive parts åtaganden samt annan särskild information som särskilt berör parten.

1. Bilaga Barnrättsbyrån, dnr 2.11.6-221/2019

2. Bilaga Rädda barnen, dnr 2.11.6-222/2019
3. Bilaga Stockholms stads socialnämnd, dnr 2.11.6-223/2019
4. Bilaga Stockholms stadsmission, dnr 2.11.6-224/2019
5. Bilaga Röda korset, dnr 2.11.6-225/2019

6. Underskrift

Partnerskapet är upprättat i fem likalydande exemplar där varje part har tagit var sitt original. Om ny part tillkommer under perioden ska bilaga bifogas till det övergripande partnerskapet.

För socialnämnden
i Stockholms stad

För Barnrättsbyrån

Stockholm den / 2019

Stockholm den / 2019

Förvaltningschef

Namnförtydligande

För Rädda Barnen

För Röda Korset

Stockholm den / 2019

Malmö den / 2019

Namnförtydligande

Namnförtydligande

För Stockholms stadsmission

Stockholm den / 2019

Namnförtydligande